

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

(D) Szemle. A politikai csataterén percnyi csönd mutatkozik, a meggyújtott s fenyegtetve szikrázó kanócok egy percze eltűntek; mi történik velök? a földhöz verik-e hogy kialudjanak, az ágyuk elötte fedt el azokat, melyeknek már vagy serpenyőjükbe illesztve, s talán mindjárt hallani fogjuk a földrengést? Olyan kérdés ez, a mire biztos ítéletet ma igen kevés ember adhat Európában, de egyszerűs mind ha az események nyugsgását a hírlapok elegebelegy híreibe szemléljük, oda kell jönnünk, hogy igen sok égő anyag van felgyújtva, s oltására nem igen sietnek az illetékes ellen-szerekkel, miből sokkal inkább következtethetni egy közel explosióra mint egyebire.

Azt mondják az angol miniszterek: Ausztria nem szándékozik harcolni, Piemont nem mozduland, Franciaország visszavette rendeleit a nagy katonai kiszállás felett, melynek célja Olaszország vala, miután meggyőződött, hogy Nápoly nem szándékozik kezdet fogni sem a pápával, sem a kiűzött nagyhercegekkel, hanem békén marad saját egyeduralmában.

Az angol parlament miniszterium elleni harcot kezd, mint a boldog békében szokás, sőt már a lapok kifogyva a nagy spectaculomok ígéréteiből, az úgy ott feledett spanyol-mór háborúra is kezdenek vezérezkizkedni, s észreveszik, hogy egy európai királyság hős népe emeli fel zászlóját. Eljut a figyelem és kiterjed egész Debrecezenig, s az Allgemeine Zeitung mint rendkívüli jelenséget mutatja fel, hogy van a világnak egy tanuló ifjúsága, mely merészel fátylas-zenét csinálni, a mi a tanulóhoz nem illik; sőt még arról is beszéltek külföldi lap pesti levelezői, hogy a magyar ruhát hirtelen készítették a magyar urak, nem lévén pénzök (a mi különben nem csak a magyar urakra talál) — Ily minden bohóságot össze-vissza beszélnek, míg a czethal, melyen a föld fekszik: Napoleon egyet megint mozdul, s új lökést ad a megállapodni látszó világnak.

És mi lehet e megállapodás oka? Mi azt hisszük semmi egyéb, mint bevárása annak: hogyan mennek át az angol miniszterium eszméi az új parlamentszak harminczadán?

Nagyon családik, a ki valamely igen edes békés álomban ringatja magát, hábar egy ily álom magamagában elég kíváncsú; de a gyilkoló kérdéseket még éppen nem láthatjuk ki-egyenlítőre.

Ha a szentatya csak imáival fenyegeti is világi hatalmának elleneit, s ha Ausztria s Nápoly segédkezett ez idők szerint nem is nyújt a szent széknek: csak az Ausztria s Franciaország közti kérdés is eléggé megoldhatlanul mutatkozik.

A nyugoti hatalmak azt követelik Ausztriától: adjon Velenczének mint külön olasz tartományok új reformokat, minőket Villafrankában ígért. Ausztria azt feleli: azonnal ad, mi helyt Napoleon és Victor Emmanuel is teljesíti ugyanott tett ígéréit. Kérdés most melyik engedjen, melyik engedhet?

Ausztria, hogy összesített monarchiájából saját olasz intézvények alá kiszakítsa Velenczét, azt csak úgy véli lehetőnek, ha a nagyhercegek visszahelyeztetnek, mert ez által Olaszor-

szágban oly befolyást maraszt meg, mely Velenczét olasz színezete daczára is a dynastiára nézve biztosítaná.

Ámde sem Napoleon, sem Szardínia az olasz hercegeket vissza nem helyezhetik a nélkül, hogy éppen azon nép ellen ne harezoljanak, melynek mostani vállalatához a biztatást ők adák. Ezalatt az olasz nép a legnagyobb mérvben fegyverkeznek, s békés hírek szelfényvesztése csak arra czélzottnak látszik, hogy az alatt idő maradjon a teljes hadkészültségre.

Az Allg. Zeitungnak azt írják Kölnből: „Egy idő óta hallatlanul kolossalis fegyverszállítmányok vitetnek át Belgiumból. Egy itten tett felszámítás szerint már 200,000 fegyver vitetett át városunkon. A luttichi fegyvergyárak túlhalmozvák megrendelésekkel, annyira, hogy éjjel nappal dolgoznak. Ugy látszik, hogy Olaszország élet-halála fegyverkeznek a lagunavárosért (Velenczért).“

Természetes azonban, hogy Olaszország fegyverkezése magára még nem igen nagy aggodalmat önthetne Európába, mert a tartományoknak elég dolguk lesz önmagukkal, ha függetlenségeket megtartani, ha az annxiót átvenni szándékoznak; de e mozgalmak jelentőségét az ad, mert mindenki hiszi, hogy az olaszok csak Napoleon előcsatárai, s hogy az ottani lankadatlan készülődés és mozgalom kulcsa a rejtélyes császár kezeiben van most is.

Éppen ezen meggyőződés miatt habár jönnek is békével biztató hangok, s minden politikai szünpercz arra használtatik, hogy öröminnepeket üljenek a hinni tudók a dolgok békésebb fordulatáért; alapos és valódi remény bizony kevés mutatkozik, sőt a kérdések mindinkább gomolyognak össze, míg végre egészen kész lesz egy új gordiusz csomó, melyet tollkással s pennahegygyel soha még ketté nem vágunk s ki nem bontottak.

Legunalmasabb a várakozás, mely a hadkészültségi állapotban, az állandalmak pénzügyét nyomja, irtózatos katonai erő huzza a fizetést, s a kard mégis hüvelyben. Ez a legvégzetesebb sorvadás. Egy nagy válság, mely erre vagy arra rohamosan eldöntene a kérdéseket, tán épebb nyomokat hagyna maga után, mint ez a sorvasztó béke, mely lassan-lassan az állandalmak élet-erejét szivja ki, s a népeket folytonos lázas állapotban tartja, annyira, hogy nem mondunk sokat azt állítván, hogy ma Európa legnagyobb része nem érzi magát otthon helyzetében, s úgy találja magát kebelbeli viszonyai közt, mint az utas, ki bármily kényelemben tölti éjeit, mégis érzi, hogy nem otthon hajította fejét nyugalomra.

Az országos gazdasági egyet borászati bizottmányának körútja.

(Folytatás.)
Nincsenek elegendő adataink a küllői borok fölött határozott ítéletet mondhatni. Jellemzéseink tehát csupa egyéni nézetnek kérjük tartatni, mely szerint lehet hogy van, s nincs is egészben igazunk. Sok százezer forint értékű teljesen kifejezett borokat seprtek el a belháború, míg az epochális eseményen innen eső időben a napról-napra súlyosuló körülmények miatt sem kedve, sem módja a gazdának borát megtartani; a mint

kapja, kénytelen tovább adni rajta. Itt rejlik a főok, a miért a küllői vidéken érett, defecalt bort alig lehet találni. Fejletlen, éretlen borról vonni biztos következtetést a valódira, kissé merész dolog lenne.

A kis küllői jobb parti borokról nem tudunk egészben kedvező ítéletet mondani. Testes, tüzes borok, de szerfölött olajosak, nehezek, és-sötét színűek, könnyen megtörnek, s törés után későn jönnek helyre. A hegyközi borok a tulsó parton vidámabb természetűek, könnyebbek, szikrázó tüzelt, nemes illattal bővölködnek.

Az okszerű szüretelés s pinczekezelésben nem tapasztalunk valami öröndetes elhaladást. A fajok vegyesen szednek s nyomtatnak. Szüret után az egyszerű lefejtéssel beírják.

Hány év alatt éri el a divatos kezelés mellett a küllői bor, tökélye kellő fokát? E kérdésre nem kaptunk határozott feleletet. A talaj, termelt fajok többsége, s pinczekezelési eljárások után itélve: a küllői borok lassan és nehezen érnek. Már pedig nehéz érésű borok sok időt, költséges utánjárást igényelnek, ha a természetet mesterséggel nem segítjük elő, föl-emészti magokat. Vagy betanuljuk hát magunkat a pinczemeserség titkaiba, s a tudomány eszközeivel segítségük elő-boraink érlelését, vagy természetünk korán érő nemes borokat, melyeknek már hirneve s közönsége van; ha egyiket nem tesszük, a másikat elhanyagoljuk, mások foglalnak el orrunk elől rendre minden piacokat; éppen számunkra tartatik fenn, s saját magunknak marad a szép reményeket keltett, dicső termek osztatni vele szívünk baját, s bubánatunk fellegetit.

Nem vagyunk okai, ha a küllői borállapotokról általánosságban vevő vigasztalóbb képet nem adhatunk. Elérkezettnek hisszük az időt, kibontakozni az elfogultságok s öröklött előítéletek kódfátyolképeiből, egyenesen s egész emberséggel feltárni a nyílt sebeket, melyek időnként emészte, életerőnk sorvasztva, a kezünkben levő boldogulás eszközeit, úgy a mint magunk és hazánk iránti kötelességünk parancsolja, használni nem engedik. Öszinte fölszólásunkra, hiszünk magába száll az értelmes, a körülményektől szorongatottj termelő, s folkél keblében az üdvös gondolat, hátramarádásának, szégyenségségének okait nemcsak magán kívül, de önmagában is keresni. Az önismeret első hatalmas emeltyű lesz a haladás, a boldogulás üdvös útjára léphetni.

Sietünk a t. választmány becses figyelme előtt képünk vidámabb felét is feltárni. Nem birunk ugyan jós-tehetséggel, de alapos okaink vannak azon meggyőződésünket kimondhatni, mikép e keserves napokat látott vidék mezőgazdasága s borászata felett jobb napok hajnalra dereng, s nemcsak a vidéken is a tetszhalált friss élet, a pangást életerős tevékenység váltandja fel.

Az anyagi átalakulás küszöbén áll e vidék is. Az emberi sziv természeténél fogva, míg a maga idején ejtett szó, vagy a körülményeknek kényszerítő ereje lassankint heviti tette a számítgató akaratot, addig a szép példák vonzereje ellenállhatlan varázsszal magával ragad, s rövid idő alatt csudákat mivel.

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

— De ily istentelenség! — szolt békélenkedve Csizsár, — az ország nemessége összes aláírással nyujta be kérelmezést mellettünk, bátran emlitette fel fogságunknak nemcsak törvénytelenségét, de azt is, hogy az a fővezér adott szavával, s biztonsági iratával homlokegyenest ellenkezik, s daczára adott szavának, daczára a nemzet általános óvakodásának: ő minket itt gyötörtet vérszomjas hóhéraival. Fialat voltam még midőn egy rokonom az udvari tanácsból némi gnyorral irta, hogy Rudolf császár tizenkét haditisztet vett meg a belga kormánytól; emlékszem ezen névsorozatában a két Básta nevére, különös kellemetlen érzés lepett meg, mintha tudtam volna, hogy egyikök majd e szegény haza ostroma lesz. És meglátszátok a legszomorubb előérzetem teljesülni, hogy mi soha többé nem látandjuk a nyílt természetet, s e börtön falain túl legfeljebb egy rövid pályautunk van a vészülőhelyig. Előérzetem van s ez soha sem csalt. Básta nem felelt soha, hogy az egykor országunkra oly veszélyessé vált két olaszt kivégeztették; ezt előbb több szörnyhatalmának teljes erejével megbeszélendjük, ő ki spanyol, s így ismeri az inquisitio kinészközeit, s a Gengaféle emberek értékét. Átká ez országunk, hogy fejedelmek soha sem tudtak megélni idegen hatalomlesők nélkül, kik mindannyiszor felzavarták a nemzet nyugalmát. Én a két Genga irányában a törvényt hajtottam végre, Báthori volt hibás, hogy az országba hozta őket. S gondolod-e Boronkay, hogy te visszakerülhetsz valaha kastélyodba, hogy a leányod után incselkedő Lódinak útját állhassad? Nem, soha sem. És Kálmándinak is veszni kell csupán azért, hogy a világ előtt tanúságot ne tehessen azon szen-

vedésekről, melyeket itten a méregkötőfő Matheusz miatt túrnunk kellett.

— Agyrémekek látsz Csizsár, a börtön nyirkos lége megzavarta eszmédet, — jegyzé meg Kálmándi. — Az ellenünk vitt kinyomozás természete mutatja, hogy mi végre is megszabadulunk. Új vétkeket fogtak reánk, de mint nem létezöket be nem fogják azt bizonyíthatni. Személyes érdekek vagy bosszuvágyuk azt kívánja, hogy néhány hétig elzárva tartsanak s jól meggyötörjenek, de végre ők sem Cannibálok, hogy embervérrel éljenek; s úgy hiszem az általuk szervezett új államot sem Tóti Janku kedvéért állítják fel, habár e tisztos férfit szolgálatukba fogadák. Nézz reám Csizsár! s a kész lehet következtetéssed. Itteni életmódunk elég kezeséget nyújt arra, hogy nem hizó olban lakunk.

Az ajtó e perczen feltártul s Tóti Janku lépett be. Csizsár ingerültséggel ugrott fel löccsajáról, s a belépett fekete alak elibe rohantva indulatosan kiáltott reá.

— Te vesztet eb! — kérdd meg méregkötőfő uradat, hogy mikor abaroltat már fel számodra.

— Engedelmet kérek uram! — szolt Tóti Janku — ő nagysága a spikulátor ur megparancsolta, hogy lánczaitokat leoldozzam.

A másik perczen a foglyok rablánczai le voltak oldva s Tóti Janku távozott.

— Mi akar itt történni? — kérde Kálmándi, de társai közül egyik sem felelhetett.

Az ajtó újból feltártul, s a börtönőr lépett be.

— Uram! — szolt a foglyokhoz — Matheusz ur ő nagysága azon szerencsében kíván részesülni, hogy kegyelmeteket a mai estebédre asztalánál elfogadhassa.

— Mi lelte őt? talán részeg vagy megörlött?

— Ugy vettem észre — szolt a börtönőr, — hogy Boronkay uram leánya a fővezértől kegyelmet eszközölt.

— És minő áron? nem hallottál arról minő áron? — szolt megörlöttséggel Boronkay.

— Arról nem hallottam uram!

— Ah! — szolt egészen felháborodva Boronkay — haljak meg e szempillantásban, s halálomat előzve meg leányom rémes halála, ha egy szomorú, egy kétségbeesett sejtésem teljesülni talált.

— Mi lelt Boronkay? tagjaid remegnek, arcod kizöldült — szolt Kálmándi.

— Egy bűntudat ül meg. Egykor régen Enyeden, midőn a fiatal Toldalagi fogva volt, sejtetem leányommal, hogy egy kis szívelyesség a gyalázatos Lódi iránt, feloldozhatná Toldalagit a rablánczok alól. Gyáva atya, ki leányát képmutatásra tanítja, s elfeledte, hogy mily fogékony a külső benyomásokra a fiatal sziv! Ezen perc átokként nehezült lelkemre, s nehéz és mérges sebet ejtett leányom életén! Oh azt hittem, legyőzte ő az élet és szenvedések viharait közt az oly zsenge korban nyert szívebet! Ő elfeledte, gyöllölte Lódit, de ha újabb képmutatással megint szívet mocskolá be atyjáért...?

Szakadjon reám e terem, mielőtt ily hirt kelene hallanom, s halj meg ő gyors halállal, s veszszen ki inkább minden ivadékom.

— Te tulkeserítet magad alaptalan képzelődésekkel — szolt Csizsár.

— Nem alaptalan, oh nem! Miért lepte volna meg Básta szívet oly gyors kegyelmelési hajlam, ki minden ok nélkül úgy gyötörtetett minket? Nem, nem kegyelmez ő fontos ok nélkül, már pedig tudjuk azt, hogy rablánczaimat mindenelőtt Lódi undok szerelmének s ezen alapult ármányának köszönhetem.

— Ne emészd szívedet előre. Menjünk Matheuszhoz. A jövő szempillantás mindenben felvilágosítást nyújt — szolt Kálmándi.

— Menjünk, menjünk — szolt Boronkay.

Esti kilencz óra volt.

Matheusz zsebekbe dugott kezekkel járt alá s föl termében, arcának még szokottnál is élénkebb görcsös rángatózása, valamint

az undok ajkai körül elvillanó kéjmosoly, mely által egy előtte kedves eredmény elővárakozása közti nyugtalanságát, s megint a teljesedés által szivére háromlódó gyönyör-érzés előlévezetét fejezte ki, most még vérfagyalóbb kinyomatot kölcsönöz arcának, mint a mit arra a természet maga megkülönböztető jelleggel lefestett.

Pislogó szemei gyakran figyeltek az ajtókilensre, s ajkai sürribben rángatóztak fölfele mint valaha. Ugy látszik valakire várt.

Csakhamar feltártul az ajtó, Boronkay, Csizsár és Kálmándi megjelentek.

Matheusz szokott sarcasticus mosolyával idvezlé vendégeit.

— No — s no Boronkay uram! csakugyan nem engedi kegyelmed leánya kezét a káransebesi bánnak? he! he! he! Ez bálumol, ez megfoghatlan he! he! he!

— Matheusz uram, ne rontsa el kegyelmed étvágyamat, mert isten ugysa, ha ily dolgot beszél, egy serleget sem tirték ki vascsoráján; pedig alkalmasint értesülve lehet arról, hogy éhség és szomjúság dolgában a kegyelmed börtönének lakói nem szoktak szüklölködni.

— Nagyon szép, nagyon szép he! he! he! hanem a beste lelke kurafjának mégis csak engedni kellene, jobb az élet a halálnál egy pár páányi köny árán Boronkay uram.

— A mint veszi az ember Matheusz uram, hanem ha e tárgygyal fel nem hagy kegyelmed, jobb lesz ha vissza vereti reám a leoldott lánczokat.

— No no, ne patvarkodjék kegyelmed. A fővezér megbocsájtott. Leányod hozta el uram! a kegyelemiratot. Szabadulásod ünnepeát akarom, hogy házamnál megüljétek. Legyen jó kedve ti kegyelmeknek. Bizhatok az Istenben, hogy mind szabadok lesztek. Semmi határozott adatot nem kaptam ellenetek.

— Köszönjük Matheusz uram e ritka esetet — szolt Kálmándi.

— Kegyelmed úgy hallgat Csizsár uram?

Itt a kulcsa jóslatunknak. E nagy reményű borvidék szerencsés birtokosai közé számíthatni a hazafi lelki gróf Bethlen Farkast, hazánk egyik legintelligensebb gazdáját, borászát, gyümölcsészét, a nemzeti s szociális érdekek előőrét, ki szellemi erejének egész súlyával tör a haladás pályáján elélel, s munkássága gondjait saját és a közjót emelésére lelkiismeretesen megosztja. E körben munkálkodik a tudós, tapasztalt, és erőteljes Gál János tanácsos ur, roppant áldozatai s törhetlen következetességgel vezetett munkássága után oly példányintézetét lévén már is képes fölmutatni egy rendezett hegygazdagságnak, melyről nem mondhatunk többet, sem kevesebbet, mint hogy a maga nemében csaknem egyedül és páratlanul áll a hazában. Ha egyenlő okok mindig egyenlő következményeket szülnék, a mint a Maros melletti buzgó szőlő-reformátorok b. Kemény István és Fosztó Ferencz borászati törekvései borászatainkat az örövendes lendülettel megadták, tisztelt hazánkiai buzdító példája a kuküllői vidéken is bizonyosan mielőbb megtermendi az ohajtott eredményeket. (Folytatjuk.)

X Bukarest, febr. 7. 1860. — Január 5-dike és 24-dike ó szerinti valóságos nemzeti ünnepeivé váltak az egyesült fejedelemségekbeli románoknak. Ezen napokon választották volt meg Kuzát Jászvásáron és Bukarestben tavaly fejedelmeknek. Január 5-dikén is, de főleg 24-kén azaz febr. 5-én oly mozgás, élénkség, vigalom színhelye volt Bukarest mint éppen egy évvel ezelőtt. Ezen ünnepélyt rendező 12 pontos program így volt kiadva a belügyminiszter Gyka által:

- 1) Hogy ezen dicső napot az egész nemzet számára megújítsuk, s megtartassuk, elhatároztuk, hogy az évenként ugyanazon ünnepélylyel tartassuk, s ez által mintegy nemzeti ünnepé emeltessek.
- 2) E nap koránya 21 ágyn lövéssel fog üdvözölni.
- 3) Kilencz órákor a katonaság a legnagyobb gálában fog a mitropolian megjelenni.
- 4) A különféle testületek lobogóikkal ugyanezt teendik.
- 5) Tíz órákor a mitropolit Te Deumot tartand, melyen a miniszterek és diplom. testületek stb. jelen leendnek, s a Te Deum alatt 101 ágyú lövés fog tétetni.
- 6) 12—2-ig üdvözlések a trónteremben.
- 7) A kül- és cultusminiszterek fogadandják az üdvözlőket, teendik a meghívásokat.
- 8) Este a középületek kivilágíttatnak.
- 9, 10—11 a belügy- és cultusminiszterek gondoskodni fognak, hogy ezen ünnepély az egész országban minden város és faluban legalább egy Te Deummal megtartassék.
- 12) Minden megye fővárosában 10—15 szegény családnak kenyér és hus fog kiosztatni.

Eddig a program, mely a legfontosabban végrehajtott, sőt ezen kívül szombaton a nemzeti színházban fényes dalidót rendezett a tanács; a katonatisztek és polgári hivatalnokok pedig vasárnap este a B. Majdán házában több mint kétszáz terítékű banquetet adott, hol a diplom. testületek is mind megjelentek.

A herczeg bár szívszakadva várták, a rosz utak miatt Jászvásárból csak az ünnepély estejére kilencz órákor érkezett meg, s rögtön a színházba ment, hol nagy lelkesedéssel fogadtatt. Azelőtt való nap azonban, már táviradtatta, hogy e jeles napra fájjalja, de nem érkezhetik meg, s egyszersmind tudatta, hogy mindazoknak, kik sajtóvétségért per alatt vannak, megkegyelmez. Legkedvesebb hír Orasanura nézve, ki nyugtalan szelleménél fogva örökös per alatt, két-három hétig szabadon s ismét fogva.

Jászvásáron is ugyanezt tette a herczeg a sajtóvétségeért per alatt lévőkkel, mely tettet a lapok fölötté magasztalják. Hétfőn magához hivatla R. A. kolozsvári magyar szabót, kivel magának és több tisztjeinek eddig is dolgoztatott, kérdvén:

— Hagyja el kegyelmed Matheus uram! Ha majd a serlegek ürülni kezdenek, felvidulok aztán, mert hisz a bormindentfeledtet. Apródko jelentek meg, föltárva az étterem ajtait.

— Előre urak! illatos vadhus, s jó hegy-aljai borok várnak reánk, — szölt Matheus, s vendégeivel az asztalnál helyet foglala.

Kálmándy a serleghez nyult.

Boronkay egy célzatos tekintetet vete a serlegekre és barátaira, mely eléggé kifejezte gyanúját azon férfiu vendégszeretete ellen, kinek egykor a méregkeverés miatt kelle felhagynia gyógyszerészi tisztségével, s Kálmándy azonnal megis értette őt.

— Matheus uram! — szölt Kálmándy — zsírban feresztetéd pecsenyéidet, hogy kívánjuk utána a bort, ihatnám, de e serleget utalom, egy Medusa-fej van rajta, minővel gyermekkoromban ijesztgettek, cseréljünk serleget.

— Örömet! — szölt Matheus, s eleserével Kálmándyval kelyhét, jót hajtja belőle. — Igyatok biztosan urak! — folytatta, elérte vendégeinek aggodalmát, s rendre kóstolgtatva a borokat, — igyék ti kegyelmeitek, mióta mint gyógyszerész megbuktam, nincs közöm méregkeveréssel. Nem szolgálom a halált kézimunkával, a míg az ily dolgokat mással végezethetem.

Matheus előkezényi figyelem megnyugtató vendégeit. Vigan lakomáztak mindnyájan, s miután az ételek is elfogytak, ott maradt az egész társaság, az egy hó ótai rabságban nélkülözött zamatot jó borok mellett.

— Kálmándy uram! — szölt Matheus, — kövessen kegyelmed engem, egy igen fontos közlendőm van, ti pedig urak vigan lakomázzatok, pár perc alatt itt leszünk, — így szólva Matheus, fölkel asztaltól s Kálmándy karjaiba csíszkedve, a vendégei közt legizmosabb erőteljes férfiut néhány szobán át vezette, a nélkül, hogy az az expedidio cseljét csak sejtene is.

Egy félhomályos szobába haladtak végre,

Anton! tudsz-e magyar nadrágot készíteni? Ha nem tudnék, nem volnék méltó, hogy magyarnak nevezzenek, s nagyság hogy is kérdehet tőlem ilyet. Na na tüzes magyar! ne haragudj, hanem végy szaporán mértéket s készíts nekem egy pár szép magyar nadrágot.

Talán mondanom sem kell, hogy a magyar divat itt is terjedni kezdett, s teljes reménnyel lehetünk, hogy a jövő tavaszon számtalan magyar öltözetet látandunk a közhelyeken, erre nézve sokat fognak tehetni a magyar színészek és színésznők, mert az átkozott előítélet sok bajt s akadályt teszen az emberek között.

Havi urnak megírtam, hogy a színház állásáról körülményesebben miért nem írhattam, s most sem én vagyok az oka, hogy szavam be nem válhatom. Röviden annyit megjegyzek, hogy szerencsés időben fognak átjönni, miután a diván akkor fog összeülni, s e mellett minden nemzetbeli feszülten várja, hogy az a magyar opera milyen lehet? r. l.

Ujdonságok.

— Follinus z jutalomjátékául e hó 25-dikén fog adatni „Hunyadi László” dalmü.

— B. Bánfi János ur „Rövid utasítás egy husz hold területű váltógazdaság rendezésére” cím alatt megjelent gazdasági munkájának, mely az országos gazdasági egyelet kívánata folytán íratott, annak idejében adott volt teljesleg méltányló ismertetését; s dicsőítő nyilatkozatunka közvélemény is igazolta, mert említett munkáskának első kiadása teljesleg elkölt. Most ezen munka 2-dik kiadása Stein János bizománnyában újra megjelent. Figyelmeztetjük közép- és kis birtokosainkat e műre, mely a mostani fejlett gazdaság színvonalán álló utasításai által hasznos utmutatót szolgál arra nézve, hogy hazánkban apránként egy célszerűbb gazdaság elmelete s gyakorlata honosulhasson. Ezen munka ára 36 kr. o. e. s találhat minden hiteles könyvkereskedésben.

— Kővári László közlismérésben részesült Erdély történelmének harmadik kötetét sajtó alatt van. Az egész kötet a János király, Isabella királyné és János Zsigmond eseménydus korát tárgyalja. Szerzőnk közkedvességű tolla e kötet folytán már a regényességig részletes; közelebb mutatványt fogunk hozni belőle.

— Gyász zhr. Zejfkalvi Zeyk János, folyó hó 9-én élete 74-ik évében súlyos betegség után jobblétre költözött. Az üdvözült a költészet terén tette magát ismeretessé több kötetben közreadott művei által, melyek habár irodalmi fejlődésünk színvonalára nem emelkedtek általánosan; de egyes részleteiben méltók voltak a közfigyelemre, s tekintve azon kort, melyben az író működése esik, midőn a nyelv reformatora Kázinycy még kevés sikerrel arathatá huzgalmának; tekintve az irodalom akkori állapotát: Zeyk János dolgozatai még több elismerést érdemelnek.

— Nagy-Enyedről egy igen érdekes s az ottani műiparosok szép hazafiságát élénken jellemző levél s küldeményt vettünk. E szerint az ottani timárceh e hó 11-én változott, mely alkalommal indítványba hozották, hogy most midőn a nemzet miveltégi követeléseit annyi alkalmat nyujtanak a hazafi lelkesedés tanúsítására, a nemes cseh se maradjon hátra e nemes versenyben, s adakozzék az erdélyi Múzeum és a magyar akademia épülete részére. Az indítvány lelkesen lön fogadva; a cseh tagjai azonnal aláírták, névszerint: Veress Zsigmond 2 ft, Keresztési József 2 ft 50 kr, Angyalosi Ferencz 2 ft, Tót Gáspár 2 ft, Baráth János 1 ft, Fodor Miklós 2 ft, Fodor Károly 1 ft, Székely István 50 kr, Ambrus József 1 ft, Ince Samu 2 ft, Vas Sándor 50 kr, Glaczer Lipót szappanyos 2 ft, Herberger Ferencz pogácsás mint vendég 1 ft, ifj. Angyalosi Ferencz 1 ft, Sente Boldizsár 1 ft, Veres Miklós 1 ft. A cseh tulajdonából közaka-

ratall 9 ft, összesen 34 forint. Mely összegnek fele részét az erdélyi Múzeum számára szerkesztőségünkhez küldötték, s mi azt az egyelet t. titkárnak áadtuk, hogy a választmányának bejelentse az adakozók névsorával együtt, az összeg más fele az akademia részére fog Pestre küldetni, a mint a levélből értesülünk. Ezerekre menő összeget nem jegyeztünk volna hazafiasb örömmel fel, mint ezt, mert itt egy nagy erkölcsi kincset látnak: a közszellem és közműveltség terjedését a magyar társadalom minden rétegében.

— Ugyancsak Enyedről más levél értesít, hogy onnan a város és tanoda részéről a Kázinycy-alapra 300 frint küldetett fel, s e hó 11-én táncszívalom tartott a fiatalasg részéről, mely az ottani olvasó-egylet gyarapítására volt szánva, s mely célra öszv. 300 belépűt jegy költ el 70 kr-jaival. Igen szép volna, ha évenként minden hazai városunk két bált adna, egyet a Múzeum, s egyet a színház számára; mindkét intézetnek szüksége van a folytonos részvételre.

— D é v á r ó l értesítenek, hogy ott a Kázinycy ünnepélyt f. hó 3-dikán ülték meg. Déva annyi idő óta ismét falai között látta vidéke népességét. A nagy Hunyadmegye leg-távolabb helyiségeiből is eljötték e napra a hazafiai és dalmők, nagy számban, és mindannyian szép és ékes magyar öltözékben. A casinó nagy tereme zsufolásig telt meg, szint így a mellékszobák is, a kik be nem férhettek a folyosókat lepték el. A casinó előtti nagy tórt az ünnepélyesen öltözött városi nép, a zászlóval kiállott iparos egyletek, és környékbeli falusi népesség foglalták el, és a három óra hosszágú tartott, közben-közben mozsarak üdvölvéseitől, s ki-ki törő „éljenek!” kísért ünnepély végeig nem tágitottak. A nagy teremben, mely a Kázinycy életnagyságu képen kívül nemzeti lobogókkal, s a kitünőbb magyar írók arcképeivel volt díszítve, délelőtti 10 órakor kezdődött az ünnepély. Első szó a gr. Bethlen Olivér elnök uré volt, ki az ünnepélyt megnyitá, melyre a szésvárosi ref. tanuló ifjak s néhány műkedvelőktől t. Pap Ádám tanár ur vezérlete alatt egyesült dalárdának éneke zendült meg: „Isten áldd meg a magyart” stb. Az ünnepély részletei tovább ezek voltak: 1) Emlékbeszéd Kázinycy irodalmi s magyar nyelvreformatori munkássága fölött élettrajzi vonásokkal, Baló Benjámin dévai ref. lelkészöl. 2) Énekhar. 3) Kázinycy Ferencz emléke ezete Szász Károlytól, elszavalta Zafirí nevelő ur. 3) Hazafias emlékbeszéd m. Makrai László urtól. 5) Énekhar. 6) Tóth Kálmán költeménye, elszavalta t. Bodola János ur. 7) Énekhar. 8) Hazafias emlékbeszéd, Dr. Bruz Zs. urtól. 9) Az énekhar a „Szózatot” énekelte. 10) Vörösmarty Szózat, melyet a közönség fönnálva hallgatott, elszavalta t. Kaskanti György ur. 11) Kázinycy életnagyságu képének magyar öltözékű leánykák általi megkoszorúzása; alkalmosmzrú fohászt, imát és verset mondtak ehez a gróf Bethlen és m. Barcsay leánykák. — Az ünnepélyt gr. Bethlen Olivér ur tartalom- és szellemdus szavai zárták be. Nagy ebéd következett, melyen élénk és lelkes áldomások köszöntöttek. Az első volt az uralkodó felségű; továbbá a hazai, nemzetiségű, gróf Mikó Imre, gr. Széchenyi István és Bartakovics Béla egri érsek ő méltóságokért; aztán a hazában lakó különböző nemzetiségek s azok egyetértéséért. Ezen utóbbiak a jelenlévő román uraktól, a nemzetiségi egyetértés fontosságának teljes öntudatával is lelkesen viszonozottak. Voltak még polárkörszöntések az ünnepélyen és ebédnél részvett katonai és polgári tiszt urakért. A városi polgárság nemcsak az iparegylet zászlóit kísérte, hanem egy nemrégiben miveltés által vett új sétatérnek Kázinycy nevével való ünnepélyes fölruházását azzal tisztelte meg, hogy a ténre állítandó emlékoszlopot indítványozott, s annak költségét s fontartása fedezésére gyűjtést rendezett, s hozzájárulása az urakat is fölhitva. Emek ebédjéről t. i. küldötség ment az iparosok ünnepélyi ebédjéhez vivén üdvözlő izenetet, honnan viszont üdvözlő kül-

keves köze lesz ti kegyelmeiteknek az Istennel.

— Ah vadállat! — szölt ingerülten Boronkay, — ha van Isten, ki tettetted látja, büntessen meg egykor kegyetlenségidért. Erdélyország vörvő gyilkosa, midőn nem sejtet, s legkevésbé várod, akkor éjren utól kinbalálod. A menny és pokol minden mennyköve fedre hulljanak. Ne fődje soha sirhant testedet, s lelkednek ne legyen nyugalma!

— Tóti Janku állj elé, — kiálta Matheus, s a rémesalakú bakó előlépett.

— Ellene mondok e jogtalanságnak! — kiálta Boronkay.

— He!... he!... he!... protestatur?!

— Tóti Janku végezz.

Tóti Janku nyakon ragadva Boronkayt, farsai után huzozolá.

Az éj mély csendje borult e sötét jelenetre.

Réggel korán Matheus lelkendezve rohant fel Bástához, felháborodással jelentve, hogy az országos lázító: Boronkay és Csicszár megszöktek a börtönből, s minden eddigi nyomozódás azon erővel, mely az ő rendelkezése alatt állhatott, sikertelen volt ekkor.

XII.

Margit előtt az éj hosszabbnak tetszett egy hosszú évnél. Habár kezében volt már Bástá kegyelem levele, meg nem nyughatott atyja sorsa felett, míg őt szabadon nem látbatá. Egész éj nem aludott, s mindvégig tépő aggodalommal s feltűnő nyugtalansággal várta a reggelt, mely szerelmének soha nem csaló tárgyát, nemeslelkű atyját neki visszaadja.

Gyakran rémülve gondolt azon lehetőség-re, hogy irtózatok ellenségei között e rövid elválasztó időpont alatt valamely nagy szerencsétlenség érheti atyját; de újra megvilágosította őt Bástá kegyelemírata, lehetetlennek tartá, hogy a mindenható fővezér po-

roszlói guntt tűzhessenek az ő határozott rendelkezésével.

A mint annyira viradott, sietve készült a hölgy Matheuszhoz, hogy szabadon bocsátandó atyjának legelőbb borulhasson karjai közé. Egyszerre azonban szállás folyosóján nehéz lépteiket és fegyverek csörgését vélte észrevehetni.

Az ajtón csakhamar keményen kopogtak, egy erős hang idegen nyelven, követelte a bebecsátást.

Margit feltárta az ajtókat; fegyveresek valának a hódító hatalom rendes csapataiból, kik azonnal az egész szállást összeviszsa felmotozták, nyomozódván a börtönből megszököttnek állított Boronkay után.

Margit nagy megütközéssel hallá e hirt, elgondolván, hogy atyja megszököése által eljátszá a fővezér megkegyelmezését; de a fegyveresek távozta után felmerült a lány fejében azon gondolat is, hogy ez egész hír és jelenet csak Lódi valamely újabb csele volt. Gyorsan szedte rendbe magát, s sietett a fogház felé.

Nyájas arccal nézett a lányra minden, kit előtalált. A nemzet bántatlan része is saját sorsát érzi az üldözött sorsában, akkor midőn ez hódító ellenlánczait hordozza, s megszabadulása mintegy közös örömmé válik.

Boronkay s társai jelentékeny szerepet visznek azon kor történelmében, s az annyira kiemelkedett nevek akkor még inkább mint rendes időkben feltételezik körülöttük a népes közvéleményt. Minden arczon látható volt a Boronkayék megszabadulása folytán érzett öröm és öszinte részvétel.

— Ők csakugyan menekültek, — szölt Margit, meggyőződve a hír valószínűségéről. — Hála Istennek ugy is szabadok lesznek ők; tán sikertülend Temesvárra menekülniök a szinte Kolozsvárt végződő havasok zárt utain? Oh nem lesz ott senki árulniok; a kiket utjokban találunk mind hozzájuk hasonló bujdosók és üldözöttek. Isten nyujts nekik menedéket, segítségük őket könyörtülő angyalok! (Folytatjuk.)

dötséggel tért vissza. Megható volt hallani ezen küldöttek egyszerű és szívós buzgó előadását, kivált midőn azt mondták el, hogy ők a „Kazinczy-térre” egy emlékművet szándékoznak emelni, hogy a mellette elmenő iskolás gyermekek annak iratát olvasván, megemlékezzenek a nagy emberről. Ebéd alatt a Kazinczy-alapítványra iv nyitvatáson a 170 új ft gyűlt egybe, mi egy későbbi casinó választmányi határozat szerint 200 forintig pótoltatván, felküldetik az illető helyre. Az ünnepély napját a Posoni Alajos igazgatása alatti színtársaság által rendezett díszelőadás zárta be. „Kemény Simon” adott. Ilyen volt a Kazinczy-ünnepély Déván. Az emberek mint egy vallásos nagy ünnepen, egész nap az utcákon jártak-keltek, vagy a kapuk előtt ültek áldogáltak munkaszünetet tartván.

— A jeles tölvalával közlihetnénk gerjesztett Emilia, előfizetést hirdet „Válságos napok” című két kötetes regényre, mely most sajtó alatt van, s april elején fog szétküldetni. Előfizetési ára postai szétküldéssel 2 forint. Az előfizetést „Engel és Mandello” könyvadatlapjadosokhoz utasítandó Pesten.

Nemzeti színház. — Szerdán február 15-én Albisi és Alajosné jutalmára „A szebeni erdő” Weisenthurm Janka után fordítva. E darabot, mely a kolozsvári színpadon másfél évtized óta nem fordult meg, igen kár volt előhuzni rejtekeiből. Az egész egy történelmi és népművei képtelenség, s ironiája alig ismerte inkább Erdélyt mint a kabilok hazáját. Nem tudjuk, ha vajon színészeink nem tuzolták-e szerepeikben az oláh frásokat? Ha nem! úgy sokkal inkább mellőzni kellett volna ezen mű színrehozatalát ez évtizedben, midőn a nemzetiségek egymás iránt kölcsönös ildomossággal tartoznak. Itt a komikum a magyar szavaltat korcs kiejtésében kerestetett. Az idő eltűnt, hogy kinevessük azokat, kik nyelvünket török; sőt lelkünket emeli, minél inkább kívánja más nemzetiség elcsajátítani nemzeti műveltségünk kulcsát, anyanyelvünket. És rokonzenét érzünk ahoz, ki törli nyelvünket, mert tudjuk, hogy idegen, s azt eltanulni akarta, hozzánk simul. Eppen azért ezen gyermek-komikumnak, mely ezelőtt három évtizeddel tetszett, most nem volt hatása. Az sem tetszett nekünk, hogy az oláh tánczot torzították némelyek, mi azt finomítva reméltük látni. Színházunkat nem kevés román születésű járja. Ezt szem elől nem szabad tévesztetni sem a darab megválasztásban, sem az előadásban, s ha a színpad az élet iskolája, tanítsa arra az egy hazában élő népeket, hogy feledjék a rosszat, s érezzék a kölcsönös kegyeletet. Az előadásról keveset mondhatni, nincs szerep, melyben a színész kitűnőse magát, egyedül Komáromi tudott Szokol szerepéből valamit teremteni, ki az egyszerű jó indulatu oláh portit szépen állította elő mindvégig.

Csütörtök febr. 16-n „Troubadour” opera. Jó előadás. A czimszerepet most Pauli vitte s általános tetszést s koszorút aratott. Péntek 17-én „Örökség” dráma 5. felv., irta Obernyik. Jánosiné Mathild, Komáromi Nyárai szerepét jól adták, valamint Paulay Pokfalvi szerepét, a mennyiben érdekessé tehető. Igyekezettel játszott Simonyi is Smidt szerepében.

Politikai hírek.

— Páris, febr. 12. A „Moniteur” megcáfolja a genuai „Corr. merc.” azon tudósítását, hogy az Olaszországban levő francia hadsereg az utóbbi fél év alatt 6000 embert veszített volna láz- és typhus miatt, s ez okból 15,000 fővel szaporította. A „Moniteur” hozzá teszi, hogy a halálos esetek nem mutatják föl a rendes számot, kórházi jelentésekben pedig szó sincs a typhusról. Természetes lett volna, az elbocsátások által támadt hézagokat pótolni; de még ez sem történt.

— A párisi „Presse” szerkesztője Peyrat, ki éppen most érkezett haza Olaszországi utazásából, szemlelődségeinek eredményeül következő észrevételeket közöl: „Mindenütt egyenlő lelkesedés és áldozatkészség találtunk a közügy mellett, de egyszersmind egyenlő aggodalmakat is. Turinban, Parmában, Modenában és Bolognában van a népség és a pártvezetők magatartásban bizonyos tűz és türelmetlenség, a minél föl kell tenni. Nemzetek, valamint egyének életében semmi sem elviselhetlenebb, mint a bizonytalanság és az ettől való szabadság reményében nem ritkán olynemű határozatokat hoznak, melyek pusztán a jó szerencsére vannak számítva.” — De a Savoyai Párisból való visszahívásában, kit az ügyes Nigra fog pótolni, és Arese gróf párisi utazásában a „Nord” annak látja bizonyosságot, hogy Cavour szorosabban igyekszik Franciaországhoz csatlakozni. Ugyanazon forrásból értesülünk, hogy a toscanai nagyherceg új ajánlatokat tett arra nézve, hogy visszahelyeztessék; még az általános szavazatnak is alá akarja magát vetni, s alkotmányt ígér. A solferinói csata előtt ezen megtérés időszereintibb lett volna. — Az anconai hangulatot illetőleg az „Independence” egy közleményéből kitűnik, hogy midőn ott a püspök a pápaság védelmére imádkozást rendelt, ezen föl hívás mellé a templom ajtajára egy más is kiszegtetett, melyben a hívek felszólítanak, könyörgögni Istennek az olasz ügy diadaláért. Midőn msgr. Rudi III. Napoleon erősen gyanúsította, a templomban jelen levők a francia consull háza elé gyűltek, hogy rokonszenvüket kinyilatkoztassák. Midőn másnap ezen nyilatkozatvány ismételtetett, a pápai csendőrség a népet szétkergette, többeket elfogott, s a consuli palota előcsarnokát megszállta. Erre a consull egy küldöttség fölkerde, hogy miködjek közre az elfogottak kiszabadításában; s a consul azonban azt válaszolta, hogy ezen ügyben semmit sem tehet.

— A császár legközelebb néhány francia püspököt fogadott, kik a császár szájából akarták hallani, mi szándéka a császár kormányának a pápa világi hatalmára nézve. A császár a püspökök kérdésére elfogadván őket, ezek nem tiltakoztak előtte aggodalmait és félelmüket a pápaság jövője iránt. Azt mondták, hogy ők fájdalommal látják a fölkelés diadalát a szent atya államában, a hamis helyzetet, melybe az események helyezték, s a veszélyeket, melyeknek személyesen ki lehet téve, sőt annak súlyosbultával a pápa abbéli kénytelenségét is, hogy Rómát el kelljen hagynia. A császár az felelte volna, hogy ő felsége nem látja ily fekete színben a dolgokat; hogy nem hiszi, miszerint a pápa kénytelenítettnek Rómát elhagyni, a hol a francia hadsereg nem szünetdik meg tiszteletteljesen örökölni az ő biztonságát fölött; azonban ha mindemellett a szent atya elhagyná államait, a császár még ekkor sem fogná hadait visszahuzni Rómából; s általában nem látta benne oly sajnós bonyodalmat, mint a püspökök. Ez esetben ő felsége kihirdetné a francia törvénykönyveket a római államokban; nevezett államokban a

Franciaországban fönnálló mintára fogná szervezni a közigazgatást, igazságszolgáltatást, pénzügyeket, rendőrséget stb. és miután a népet kielégítő reformok végre lennének hajtva, s a csend és rend helyreállítva, akkor sietni fogna tudatni ő szentségével, hogy ha vissza akar menni Rómába, ott minden kívánható biztosságot föltalál s nem kell többé a mostaniakhoz hasonló nehézségekkel küzdenie. Ha azonban a pápa teljesen vonakodnék újra föllépni a pápai trónra, oly intézményektől körveezve, melyek a század szelleméhez valók, és a nép oly meleg óhajtaival találkoznak: akkor a császár az európai nagyhatalmakkal együtt gondoskodni fogna a további teendőkről.

Párisból febr. 9-én írják: Nigra, a piemonti új követ, tegnap és ma csaknem egész reggel értekezett a császárral, Arese gróf is résztvett volna a tanácskozásban. A császár, mint hírlík, hajlandó arra, hogy Toskanában általános szavazás menjen véghez, de minden kormányt befolyás nélkül. Mások szerint az orosz követtel egy új tervezetről beszélt volna, de a melyet Piemont aligha elfogadna, tudniillik egy csupán az őt nagyhatalom küldöttségéből alakult congressusról, mely az olasz ügyeket szabályozná s maga végzését aztán bárki ellen is keresztülvinné.

Hogy Ausztria az annexiót helyben nem hagyja, az már többször lön jelentve; most úgy értesülünk, hogy már egy jegyzék is indult Párisba, mely ama nézetet kinyilatkoztatja; tiltakozvány csak akkor jelenend meg Ausztria részéről, ha az Anglia és Franciaország által elfogadott program tényleg végre lesz hajtva.

— Párisban megint beszélnek arról, hogy a francia császárnak szándéka volna egy külön közép-olaszországi királyságot állítani fel, a Romagnát pedig mint hűbéres államot a pápa uralma alá vetni; azonban a „Nat. Ztg.” szerint mind e híreles csupán ijesztgetési eszköz, hogy a turini kabinett Savoya kérdésében engedékenységre bírják. A porosz lap azt hiszi, hogy ha a szárd kormány Nizzát és Savoya bizonyos kerületeit megmenetheti, a többiétől nem idegenkednék megválni.

— Thouvenel báróval úgy látszik a keleti kérdés újból előtérbe lépett Párisban. Az új külügyminiszter, mint írják, Konstantinápolyból azon nézetet tartéza, hogy a török birodalom menthetlenül oda van, és semmi diplomáciai gyógyszerrel sem lehet azot soká életben tartani. Azt mondják, ez okból helyez most III. Napoleon oly nagy becsét az angol szövetségbe, s állítólag úgy akarja készen tartani magát, hogy ha Konstantinápolyban forradalom ütne ki, Angliával kezelve, oly hajóhadat küldessen a Bosporusba, mely meggátolja, hogy mások a beteg ember hagyatékán kedvként előre megosztozzanak.

— Egy bádeni lapnak a francia határszéleiről írják, mint hiteles tény, hogy Elzászban még a falukban és kis városokban is Strassburgon alul több órányira, nem győznek elég szabót és varrónót felhajtásni, a kik katonai ingeket varrjanak. Szabadosokat szőlítnek be, és vasuti igazgatóságok parancsot kapnak, hogy csapatszállításokra készen legyenek.

— London, febr. 11. Az alsóház tegnapi ülésében a kereskedelmi szerződés és Russel lord által, a költségvetés Gladstone kincstári kancellár által előterjesztetett. A kincstári kancellár megjegyzi: a kereskedelmi szerződés új intézkedéseket szükség. A lefolyt pénzügyi év kedvező volt s 1,625,000 font. sterl. fölösleget mutat. A költségvetés szerint a kiadások 70, a bevételek 60 millióra rúgnak. A czukor és kávé vámkor érintetlen megtartatnak. Franciaország a kereskedelmi szerződésnél fogva leszállítja a közösen és cokszt vámját 1861-től fogva, a len és más czikkok vámját 1861. jun. 1-jétől fogva, a brit termékek vámját 1861. oct. 1-jétől fogva 30% 3 év múlva 25%. Angolország pedig leszállítja minden kézművek vámját, a palinka és bor vámját, a palinkát 8 shilling 2 pence, a borét 3 shillingre gallonjától. Az utóbbi vámkor 1861. apriltól fogva még leebb szállítottak. A kereskedelmi szerződés tartama 10 évre van megállapítva, a bevételi veszteség 1 millió 190,000 font sterlingre van számítva. 1862-ben más leszállítások is leendének. Javasoltatik továbbá a vaj, sajt, narancs, tojás vámjának eltöröltetése, az épületfa, mazsola, füge, cichoria vámjának leszállítása s némely helyégydíjak mérséklése. 10 pence jövedelmi adó fontjától több mint 150 font évi jövedelemnél, s 7 pence kevesebb jövedelemnél 8 millió hasznot hajtana. A deficit maradéka fontos adóváltozások, nevezetesen némely új helyégydíj által fog fedeztetni. A költségvetés fölötti vita a jövő péntekre van kitűzve.

— Cavour gróf a francia kormány utolsó lépéseivel nem igen lehet megelégedve, mire nézve, mint legújabbban írják, megint szándéka volna Párisba utazni. Thouvenelnek jan. 30-ról az ismeretes angol javaslatok iránt Persigny grófhoz Londonba írt zelt sürgönye valóban Közép-Olaszország annexiója fölött oly módon nyilatkozik, melynek a piemonti új miniszterelnökre nézve némi meglepetést kelle okoznia. Franciaország mind késik a közép-olasz tartományok Piemontba való bekezelésének megismerésével. Mint Milánóból ezzel összhangzólag értesítenek: „Több piemonti ezrednek Közép-Olaszország felé indulása már el volt határozva, az ez iránti terv előlegesen a Milanóban levő francia sereg parancsnokságával közölve, s egyszerre csak jött a parancs, hogy további rendelkezés minden maradjon a régi állásban. E talány megoldása abban rejlik, hogy Cavour grófnak egyik este az angol követ, Sir J. Hudson váratlanul látogatást tón, s egész nyájassággal, de határozottan felhívá őt arra, hogy az annexióval egyelőre hagyjon föl, minthogy az angol kormány éppen most fontos alkudozásokba ereszkedett a Tuillériákkal, a miknek sikerült csak is Piemontnak egyideig egészen szenvedőleges magatartása által eszközölhetni, sőt arra is utalt, hogy Piemont ellenszégülése esetében Anglia és Franciaország közreműködésével fel fogának hagyni! Cavour tehát ezen lépések folytán kénytelen vala beleegyezni, hogy Közép-Olaszországban még egyszer szavazás legyen az annexió iránt. Farini úgy látszik beleegyezett, ellenben Ricassoli, mint Turinból 10-ről írják, vonakodik beleegyezni. Cugia ezredesi Florenszbe küldék, hogy véleményének megváltoztatására bírja.

— Savoya ügyére nézve figyelmet érdemel, hogy a „Morning Post” egy cikket tett közé Savoyának Franciaországba leendő bekezelése mellett, s hogy Cavour hajlandónak mutatkozik, Savoyának az iránti megkérdezését: Piemontnál kíván-e maradni vagy Franciaországhoz átmenni, azon esetben megengedni, hogy a bizonyos eshetőségek Olaszor-

szágban (azaz, Közép-Olaszország annexiója) Piemontra nézve valósulnak.

Rómából 7-ről érkezett tudósítások jelentik, hogy a tanulók közt a pápához intézett fölirat következtében nyugtalanságok törtek ki, mik azonban kellemetlen következmények nélkül elenyésztek.

— Velencéből, febr. 8-ról írják az „Oest. Ztg.”-nak: valami 90 egyén, mindnyájan ismeretes izgatók, befogattak s Olmützbe bebezéttettek. Mindezek a legalsóbb néposztálybeliek voltak; de most a demonstrációk valódi szerzőinek t. i. a signoriknak is neki mentek, s 40-ig valót közülök befogtak, a kiket szintén valamely várba fogtak zárni. Az elfogottak közt volt egy duszagazd is, a ki sok pénzt nem tudta jobbra fordítani, mint ügynökök fizetésére, a kik ifjú embereket birjanak rá a külföldre elszökésre. Még 11—12 éves iskolás fiuk is csábítottak el ezen tilos kereskedéstől, Lombardiába szállították azokat s ezért egy-egy napoleon-arany fejadót kaptak stb.

— Nápolyból 16-ról Turinba érkezett tudósítások szerint a miniszterium nézetei még ingadoznak, s még nem hagytak fel azon eszmével, hogy a hadsereget a határokon átküldjék. Filangieri visszalépése most már végleges; Passaro hg hivaltott meg a miniszterelnökségre. Nápolyból 8-ról jelentik, hogy új zászlóaljak állítatnak, s az Abruzzokban 15,000 főnyi községi őrség állítatik fel. Nápolyban hírlík, hogy a francia követ a királynak egy jegyzéket adott volna át, a melyben kinyilatkoztatja a francia kormány, hogy francia csapatok fogják Nápolyt megszállani, mihielyt a nápolyiak átlépnek a határt s Avellinót is megszállják, ha a pápa Beneventbe találva futni.

A toskanai kormány az ugynevezett kolduló szerzeteknek (kapuczinusok, ferenciek stb.) megtiltotta a pénzbeli adományok s ételmi szerek begyűjtése végett házalást. A rendelet az ily koldulást „a papi rend méltóságával összeférhetlenné” bélyegzi, s egyszersmind kiszabja, hogy mindazon papok, kik lelkeszettel foglalkoznak, s jövedelmök 800 lírara nem megy fel, segélyezést nyerjenek az államtól. Hasonló rendeletet bocsátott ki a párizsi kormány is.

A „Siécle”-nek egy levelezője szerint, az egyházi állam hűségben maradt tartományaiiban rossz hangulat uralkodik. Perugia-ban jan. 25-én a svájciak a laktanyákban fölkeltek, az örömlomásokat elhagyták s tömegesen szökést kísérték meg. Három nyugtalan maradt század volt szükséges, a lázongók fölötti örködésre. A Napoleon császárhoz intézett föliratot Perugiában 13 község-tanácsi tag, továbbá a nemesség, s a fensőbb polgárságnak 119 tagja, 359 tanár, orvos, ügyvéd s kereskedő, valamint 972 kézműves irta alá.

— Poroszország oly nagyban üzi hadikészületeit, mintha éppen a Rajnát kellene a „természetes határokat” sovárgó francziák ellen oltalmaznia. Solingenben, mint írják, a fegyvergyártás jelenleg oly nagy lendületet nyert, mint eddig tanosha; valamennyi gyár telides tele munkásokkal, s éjjel nappal foly a munka. Az angol kormány nagy karpengéket készített, melyeknek megvizsgálása végett angol katonatisztek mulatnak Solingenben; Ausztria számára nagy összeg kardot és szuronyt készítenek, szintugy Szardínia, Bajorország részére is lovassági kardokat stb. úgy hogy majd minden országból vannak ott megrendelések, még Amerikából s Afrikából is. Poroszország számára új nemű szuronyok vannak munkában. Jól állunk az örökös béke dolgában. Ennyi sok fegyver csak kiirthatja a háborút a világból.

— Genf, febr. 5. A szomszéd Savoyának Franciaországba bekezelése itt most a legfontosabb napibeszedi, s egyszersmind hírlapi tárgy. A svájciakat használni akarják az alkalmat, s az ugynevezett semleges savoyai részeket magukhoz vonni. Tegnap népgyűlés tartott, melyben leheté ugyan beszédet eleget hallani, de különösebb figyelmet csak Fazyé vont magára. Ez most jött vissza Párisból, s mint egy hallgatója megjegyzi, „még rajta volt a pecsenye szaga, melyet a tuillériában evett.” Fazy mindenekelött egész nyersséggel azt nyilatvánta, hogy Savoya bekezelése Franciaországba nemcsak elhatározott, hanem megkötött dolog; másodsor igen határozottan hozzá téve, hogy lehetséges, miszerint a költésben Svájc javára is van valami megállapítva; harmadsor pedig kiönteve keblét, kijelenté, hogy a császár ott Párisban mindenesetre nagylelkű ember s az ő jó barátja.

— Stambulból, febr. 1-jén távirják: A kapunk tudomása van Milós hg mesterkedéseiről. Bosnia-, Szerbia-, és Rumeliában izgatottság, Stambulban általános elégtelenség uralkodik.

— Bécsből ismételtén írják, hogy altábornagy s hadtestparancsnok hesseni Sándor herceg politikai megbízással, mint hiszik, az Ausztria és Oroszország közti bensőbb közlekedés eszközése végett, Sz.-Pétervárra menend. Legújabb hírek a küldetésre Albrecht cs. kir. főherceget jelölik ki.

— Oroszország feleletéről az angol javaslatokra még eddig nincs semmi szó. Általános az a vélemény azonban Porosz- és Oroszországnak az olasz kérdésbeni maguktartásáról, hogy e két hatalom a savoya-nizzai kérdés fölvetése óta nagyon tartózkodóvá vált a nyugati hatalmaknak Olaszország iránti terveire nézve. Fölteszik, hogy Franciaország, azon törekvése által, hogy a tervnek Porosz- és Oroszországot is megnyerje, nem akar egyebet, mint a porosz-orosz semlegességet megnyerni azon esetre, ha Ausztria a javaslatokra rá nem áll, s e miatt Olaszországban új háború törne ki. „Mert nem kell mellőzni—írja egy szász lap — hogy a francia javaslatok mögött, bár nincs is kimondva, a háborúval fenyegetőzés rejlik. De ha Ausztria Velencéből kiszorították, Franciaország a nyert győzelem után, Savoyát és Nizzát illetőleg azt tenné, mi neki tetszik. Mert ugyanis, ha Franciaország e pillanatban nem is fog szólni Savoyáról és Nizzáról, minde mellett bizonyos, hogy egy francia újabb háborúban Olaszországban tulajdonképpeni célja a „természetes határokat” leendek. De éppen ezen szó (természetes határokat) roppant visszataszást szül nemcsak Berlinben, hanem Sz. Pétervárott is. Közelebről Goreszko herceg visszalépésének lehetőségét is pengették. Az illető czélzás mint jó forrásból hallatszik, alapos. Ugyanis az orosz udvarnál igen erős francziaellenes, vagyis Napoleonellenes érzület uralkodik.”

